

QVÆSTIO MEDICA MATVTINIS AGITANDA DISPVTATIONIBVS

in Scholis Medicorum, Die Iouis xv. Decemb. M. Ioanne Desgorris Doctore Medico, Moderatore Sapientissimo.

An Carbunculo Sapphirus?

ARDVA & operosa sunt, magnisque ideo & capitalibus ingenijs dignissima sanatrix Artis Officia, eius præsertim quæ non temerè & clausis Andabatarum more cum morbis depugnat (quod malo iurè; malo more fumienduli Chymistæ, Scoplasiar, sortilegæ anus, & si Dijs placet, restigeri quidam Agyræ hodie faciunt) sed quæ Physiologia, Hygines, Pathologie egregijs theorematibus instituta, Therapeutica præceptionibus rationis examine & experimentis confirmata, Prudente legibus vt necessarijs adminiculis fuffulta sic medetur, vt sanitatem tucatur similibus, morbos dissimilibus propulset, inuentâ quæ remedia seu vi manifestâ, seu specificâ agant proprietate, pro Agri naturâ & morbi conditione dispense. Neque enim remedia quæ Natura diues officina passim profundit & explicat, seu *ῥῆμα ἄγρια* sint vt Rheum; Casia, Aloe, seu *ῥῆμα ἄγρια* vt Agaricus, Colocynthis, seu *ῥῆμα ἄγρια* vt Senna, Elleborus, seu *ῥῆμα ἄγρια* vt Esula, Euphorbium, seu *ῥῆμα ἄγρια* vt Heriaca, Mithridatum, cornu Monocerotis, ebur, lacryma cerui, os cordis & cornu eiusdem, margaritæ, smaragdi, hyacynthi, carbunculi, sapphiri, bolus armenus, lapis belzaar, & cetera. quicumq; nōsse potest, ni morbi vt Prothei cuiusdam ancipites formas prueriderit, vt neque morbi damna, nisi commoda sanitatis. Sanitatem verò, quæ est qualitas apta & elegans *ἰσχυρὰ*, per difficiles *ἰδιουγενείας* singularibus abstrusisque modis Natura discriminauit.

RECTVM est norma sui & obliqui. Sanitas sui, morborum, venenorum, remedium. Morbus est *ἀλγος* & *ῥῆμα*, quia sanitas est *ἀλγος* & *ῥῆμα* *ἰσχυρὰ*. Neutrum tamen qualitas. Imperante Augustâ Sanitate in regiâ Corporis, omnia firma sunt, vegeta, læta, nitida, quieta, florida, vt primum accessere morborum copię, languent, desolantur, putrent omnia. Morborum tamen innumerabiles carnificinas definiunt genera tria, intemperies, incommodatio, solutio continui: licet infiniti sint alij morborum ordines, alijque deantur aduentitij, alij naturales & hæreditarij, vt Arthritis insanabilis ab omni humore. Elephantiasis, Epilepsia, cui occultâ virtute medentur Præonia maris radices collo appendis, cranium ossaque humana & car. alij viriles vt sarcocœle, alij muliebres vt præfocatio hysterica, pueriles, iuueniles, seniles, biliosi, pituitosi, æstivi, autumnales, longi, breues, acuti, benigni, maligni, venenati, contagiosi, pestilentes. Oportet autem morbos omnes esse singulorum, vel omnium. Illi *ἀσπιδίς* sunt à cuiusque diatæ vt Quartana à magnis morbis liberans, Ephemera in Hæctica insanabilem desinens, Phtisis omni remedio superior, Pleuritis, Peripneumonia hyeme quam æstate periculosiores. Hi *ῥῆμα ἄγρια* à causâ communi, qui vel *ῥῆμα ἄγρια* vt struma hispanicâ, lues indica, lepra iudaica, destillatio Parisina; vel *ῥῆμα ἄγρια*, qui vel maligni tantum & pernicioses, vt vulgares dysenterię, vel etiam pestilentes & contagiosi omnium perniciosissimi, vno pestis nomine significati.

CARBUNCVLVS, pruna, *ἄσπας* ignis perfractus tumor præter naturam cum vlcere crustoso, combusto & nigricante, siue simplex sit, vt cum ex ardore & mali moris putredine erumpit siue pestilens, vt cum epidemiâ labe sit exitialis, perpetuò malignus est, & crassus ac feculentus humoribus adustus, & in atrâ bilis confinio positus productus; qui tamen longè fit deterior, cum insit malignitas ex constitutione coniungitur. Tunc enim vel pestis est, vel pestiferâ febris character, assecla, causa, symptoma. Oritur ab exili pustula cum pruritu, rubore, ardore, doloreque vehementi. Pustula autem interdum vnicâ subtili seminis milij magnitudine, interdum plussculâ; quibus diffusis cinerea nigricant-ve crusta vt à candenti ferro superinducitur, interdum nulla, sed solum appareat crustosum vlcus, cuius ardor tam acer existit, vt præter febrem, delirium, cephalalgiam, & vigilias, caro vicina deurat, atque luore insit picis splendet, & dolore implacabili cruciata ac demum corrupta, per lobos & frustilla excutitur. Ideo sine vitæ discrimine vix grassatur Carbunculus, præsertim ubi celum pestilens est: qui tamen si febri antevertat, spem aliquam relinquit salutis: si succedat, & simul per summam cutem efflorescant maculæ rubentes, nigellæ, purpureæ, extuberent papulæ, prodeant bubones ex inguinibus, ex alis & testibus panis, præfens minatur periculum, pestemque refert exquisitam: quæ etiam sine his notis ciuitates & regna vt immanis bellua depopulatur, cum intrò subiens, clanculum & quasi per cuniculos cor vitæ arcem impetit, eique virus suum affundit cum pulsu languidiore, frequentiori, inæquali, virium præcipiti lapsu, nauicâ, vomitu, vrinis sanorum similibus, delirio, halitus graueolentia, capitis dolore, siti, membrorum iactatione, linguæ nigritie, febre acerrima & sæpius veteris, quæ tanti in pestiferis affectibus est momenti, vt eius nomine veniant in definitionem. est quippe Pestis febris epidemia contagione deleteria, diatæ, putris, hæctica cerebrum interdum primario insiciens, bubonibus, exanthematis, carbunculis plerumque apta.

CARBUNCVLVS pestilens causâ interna *ῥῆμα ἄγρια* est sanguis ater, impurus, crassus, melancholicus à quo etiam pestiferæ febres, quæ tertium quoddam Causi genus faciunt, excitantur. Proxima *ῥῆμα ἄγρια* idem sanguis insigni corruptelâ putris, retorridus, & contagiosâ labe perniciosus. Causæ externæ communes & *ῥῆμα ἄγρια*, vt & pestilentium omnium affectuum, sanæque abstrusa, vniue Deo notæ, hominum scelera fame, gladio, bestijs, peste vindicanti. Si quid tamen humane sapientie hebes ocellus in diuinum causarum arcem videt, virulentâ est & celis expiratio, malignum-ve effluuium (*ῥῆμα ἄγρια* *ῥῆμα ἄγρια* *ῥῆμα ἄγρια* vocant) quod vt pestis (seminarium in aërem euomunt sydera infelici occurru, radiisque maleficis coeunt ad Saturnum. Eclipses item Solis & Lune, inæquitas, inordinatio & exuperantia temporum, magnæ caliditates & siccitates, constitutio aëris calida humida, austri ac maridimi flatus, annus autumnalis, imbrifera tempestas, tranquilla, ventis placida, *ῥῆμα ἄγρια*, bella, fames, tetinæ venenati vapores à cloacis, & cadaueribus insepultis in altum sublatis. His enim inquinatus aër analoga putredini corpora facile contaminat, & pro veneni cœlestis influentis efficacîâ, corporumque idoneitate diuersos mortis affectus. Eos autem homines citius lues corripit, qui multâ scatent impuritate, qui cacochymis cibis aluntur, otio, crapulæ, veneri indulgent, inediâ consuecunt, laxiori aut strictiori sunt cute, loca incolunt depressiora, studijs impensius incumbunt, pestem metuunt, qui denique curis, merore, irâ, amore, paoribus, alijsque pathematibus vehementius commouentur. Timent verò homines cum spectra meteorica vident, ignitos titiones, capellas salientes, dracones errantes, cometas ad plagam orientalem accensos: Aues item nidos, oua, pullos deferentes, talpas, mures, serpentes & suis latibulis prorumpentes, agmina blattarum, tinearum, cicinorum, vermium, bufonum, arbores denique & herbas marcescentes, ac fœdis exefas animalculis.

CARBUNCULO extirpando quisquis incumbit, præter hos curandi scopos agri victum, auersionem materię, purgationem, cordis confirmationem, & vulgaria Topica, vires etiam gemmarum Sapphiri præsertim, siue occultæ sint, siue manifestæ (vtrumque enim probabile) curiosius spectare debet. Sapphiri quippe puritas caruleo splendore fulgurat vt cæteris gemmis (quæ pestilenti tempore gestata mirè profunt, vt sunt hyacinthus, carbunculus, rubinus, granatus, agathus) pulchritus ac ferens nitet, sic & illius vis & efficacia cœli syderumque feliciore affluxu ei affusa diuinius existit, omninoque depellendorum venenorum potens, & pestiferis affectibus perferendis idonea. Inisio igitur curationis, victus tenuis, frigidus, humidus agro est præscribendus: Tum auertenda materia venæ sectione ad animi deliquium, cucurbitularum applicatione, extremorum ligatione, frictione, foru. Post hæc institueda leuis purgatio ex Rheo & Sennâ. Deinde verò cordi ob venenigilicentis insidias adiiciendum robur partim oculis cardiaceis, partim epithematibus. Hinc maturè ad Topica diuertendum, quæ sic ordinare oportet, vt primò ferrum candens, vel lapis tartareus à vi causâ infigni sic dictus, tumori admoveatur: deinde pustulæ ambitus plagis altioribus punctim scarificetur: tum aquâ salâ calente, & aceto abluatur: mox cataplasma ex lenticularum farinâ, arnogirosso, & micâ cibarij panis apponatur, cui statim succedat emplastrum ex succis scabiozæ, symphyij maioris, pedis columbini, farinâ hordei; vt tandem cessante inflammatione vlcus ad cicatricem perducatur. Interim dum hæc sunt cor è viuio turture detrahatur, quod agro recens deuorandum exhibeatur. Postremò feligatur splendens ac nitida Sapphirus, quæ Carbunculo lentâ manu circum-agatur, tum è directo aliquandiu retineatur, digitis gestetur, de collo suspendatur. E' Sapphiro liquidum, vt è terrestri quâdam stellâ cœlestis Saturni maleficia repellente, exiliunt salutare radioli, quorum benignitate acris malignitas retunditur, & venenata quæque corporum impurities faciliè proligatur.

Ergo Carbunculo Sapphirus.

Propugnabat Lutetiæ Parisiorum GUILLELMVS DV VAL Pontefianus, Philosophiæ Professor Regius. Anno clo. cl. cxi.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

{ M. Nicolaus Henaut.
 M. Philibertus Guybert.
 M. Ioannes Pierre.

M. Ioannes Cuspi Med. Regius.
 M. Hieronymus Goniu Prof. Regius.
 M. Symphorianus Haulin.

M. Ph. Harduinus de S. Iaques.
 M. Nicolaus Marchand.
 M. Franciscus du Port.

}